ZDARMA

MUZEUM ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ

4/26 ROČNÍK XXIII.

MUZEJNÍ ČTVRTLETNÍK

140 LET MUZEA ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ

Kudy se jezdilo dříve
Tentokrát směrem na Železnobrodsko.
Strana 5

Z dějin tur(nov)istiky
Setkání s knihkupcem Antonínem Vlkem.
Strana 3

ŠperkFest Turnov
Šperk jako tradice, která se nosí.
Strana 6

Co nás čeká a co bylo?
Přehled akcí a výstav i fotovzpomínky.
Strana 8

Mezinárodní sympozium současného šperku

Autor textu:
LENKA LAURYNOVÁ

Začátkem října se do Turnova opět sjede desítka výtvarníků z oblasti autorského šperku, aby poznali město a region s nebývale dlouhou a bohatou kamenobrusičskou a zlatnickou tradicí a zanechali zde otisk v podobě nového díla v muzejní sbírce současného šperku. Sympozium vstupuje letos již do 42. roku své existence a společně se stejně starou akcí v německém Erfurtu se řadí k nejstarším stále živým setkáním šperkařských výtvarníků v Evropě, ne-li na světě. Představuje prestižní a vyhledávanou událost, kterou za dobu jejího trvání prošlo už na dvě stovky výtvarníků.

Rádi bychom vám na stránkách Muzejního čtvrtletníku představili letošní účastníky: **Harold O´Connor** (*1941, USA) je zástupcem tzv. klasiků, tedy zkušených a etablovaných šperkařských výtvarníků s bohatou kariérou. Turnovského sympozia se zúčastní

Pokračování na straně 2

Oldřich Sládek, náhrdelník, 2024, bronz, jaspis, kevlarová šňůra, nerez ocel. Foto: Jakub Konupka

Pokračování ze strany 1

již potřetí – mezi přizvanými autory byl v letech 1993 a 1996 – tehdy vytvořený prsten se spektrolitem svědčí o O´Connorově oblibě drahých kamenů.

Natascha Frechen (*1990, Německo) nedávno (2024) absolvovala magisterské studium oboru šperk a drahý kámen v Idar-Obersteinu. Její technickou bravuru při zpracování kamenné suroviny jsme v turnovské Klenotnici obdivovali před čtyřmi lety během výstavy *Rockstars*, kde se prezentovala svými fascinujícími, křehkými brožemi vybroušenými z achátu.

Lauro Höring (*1987, Švédsko), původem švýcarský umělec, šperkař a pedagog působí v ateliéru Jewellery and Corpus na univerzitě Konstfack ve Stockholmu.

Herman Hermsen, závěs, 2024, stříbro, sklo, české granáty. Foto: Jakub Konupka

Deimantė Kiesutė (*1999, Litva) patří aktuálně k nejnadějnějším šperkařům pobaltských republik. Je čerstvou absolventkou akademie výtvarných umění ve Vilniusu a v loňském roce studijně pobývala v Idar-Obersteinu, způsob tamějšího akcentování přirozeného charakteru kamenného materiálu je velice dobře rozpoznatelný mj. v jejím působivém náhrdelníku Parhelion, vystaveném během letošního léta v muzejní Klenotnici v expozici *Jantar jinak*.

Střední generaci šperkařských výtvarníků reprezentuje **Felix Lindner** (*1973, Německo), syn významné osobnosti německého autorského šperku a zakladatele šperkařských sympozií v Erfurtu Rolfa Lindnera (turnovského sympozia se zúčastnil v roce 2018), u něhož se také zlatnickému řemeslu vyučil. Univerzitní studia absolvoval (Felix) u předních šperkařských osobností Ruudta Peterse a Otto Künzliho. Více než dvě dekády vyučuje na střední odborné škole pro zlatníky a rytce v Arnstadtu.

Toni Mayner (*1961, Velká Británie) působila v letech 2010–2020 jako pedagožka v Institute of Jewellery, Fashion and Textiles na Birmingham City University. Po opuštění univerzitního prostředí si založila soukromý ateliér v Yorku, kde pracuje dodnes. Vedle drahých kovů a kamenů zpracovává ve svých tematických šperkových kolekcích i recyklované materiály a v poslední době stojí v centru její pozornosti také dřevo, zejména eben.

Milan Nováček (*1973, ČR) objevil svou fascinaci drahými kovy a kameny už během studia Střední odborné školy uměleckých řemesel v Praze a z pozice zlatníka realizujícího zakázkovou klenotnickou výrobu si díky technické preciznosti i neotřelým nápadům a výjimečné kreativitě postupně vydobyl uznání i na poli šperku autorského. Upozornil na sebe např. kolekcemi zpracovávajícími stonky bambusu, ostružiníku či durmanu nebo např. dužinu kaktusu opuncie.

Originální šperkové kreace **Martiny Singerové** (*1987, ČR) jsme v turnovském muzeu představili v rámci výběru současných českých autorů pod názvem *V plné formě* na přelomu let 2023 a 2024. Martina studovala u prof. Daniela Krugera na Kunsthochschule Burg Geibichstein v Halle-Saale. Pracuje s širokou škálou přírodních i syntetických materiálů – dřevem, jantarem, slámou, pryskyřicí, rohovinou, ale i např. filmovými pásy nebo toaletním papírem.

Během minulého sympozia jsme nabídli poprvé účast také vybranému, mimořádné nadanému studentovi SUPŠ a VOŠ v Turnově, brusiči a rytci kamenů Václavu Soukupovi. Jeho přítomnost se ukázala obohacující pro obě strany, s novou kategorií „Young Talent“ pokračujeme tedy i letos. Tentokrát se v ní představí talentovaný student maturitního ročníku oboru Design a zpracování drahých kamenů **Filip Krnáč** (*2007).

Účelem setkání je zprostředkovat účastníkům pro jejich další tvorbu nejen dosud neobjevené materiály a pohledy

Kolegové a přátelé Herman Hermsen (NL) a Peter Vermandere (BE) dekorovaní tematickými brožemi ve tvaru dílenského nářadí, 2024.

na šperk, ale zejména síť nových kontaktů, které obohatí jejich profesní a zpravidla i soukromý život. K naší radosti o tom svědčí i poslední sympozium, které svedlo dohromady americkou šperkařku Susan Ewing s mladou mexickou výtvarnicí Alejandrou Campos Taylor. Alejandra absolvovala v roce 2025 dvoutýdenní stáž v Susanině ateliéru v Ohiu a její studio nyní pracuje na výrobě kolekce Susaniných náušnic StarSphere.

Z propojování lidí kolem šperku během sympozia však těží také samotné muzeum, jak se opět potvrdilo letos v květnu, kdy Susan Ewing přivedla do Turnova kurátorku Cincinnati Art Museum v Ohiu v USA, Amy Miller Dehan. Pro obě dámy jsme tehdy připravili celodenní program exkurzí v našem regionu, abychom ukázali potenciál zdejších sklářských a šperkařských výtvarníků a zároveň připravili půdu pro budoucí spolupráci obou institucí. Těšíme se, jaké příležitosti nám přinese sympozium s pořadovým číslem 28.

Závěrečný snímek ze sympozia 2024: L. Laurynová, P. Vermandere, F. Nazier, A. Campos Taylor, V. Mirecková, M. Dempf, O. Sládek, L. Jishkariani, S. Ewing, M. Cogan, S. Kabaňová, H. Hermsen, V. Soukup (zleva).

Z dějin tur(nov)istiky Antonín Vlk (1875–1944)

Autor textu:
ANTONÍN MOJSL

V e sbírkách muzea se dochovalo několik pohlednic vydaných nákladem knihkupce Antonína Vlka (1875–1944), který se mimo jiné v roce 1909 přihlásil za člena turnovského odboru Klubu českých turistů. Jeho pohlednice s motivy Turnova a památek Českého ráje z počátku 20. století výrazně přispěly k propagaci regionu. Nejsou jen půvabnou připomínkou své doby, ale také stopou po podnikavém muži, který svou činností spoluutvářel kulturní i politickou tvář města.

Antonín Vlk se narodil 10. listopadu 1875 v Loukovci u Svijan v domě čp. 11 do rodiny hostinského Jana Vlka. Po absolutoriu nižšího gymnázia v Jičíně a odborném obchodním vzdělání působil delší dobu u exportních firem v Zossenu a Berlíně. Po vykonané vojenské službě se usadil v Turnově, kde 29. dubna 1901 uzavřel sňatek s Marií Kukaňovou (1878–1908), dcerou zesnulého knihkupce Karla Kukaně (1844–1896), který provozoval obchod v domě čp. 288 v dnešní ulici

Antonín Vlk

Antonína Dvořáka. Od roku 1902 jsou manželé uváděni jako majitelé tohoto domu, v němž byla Antonínu Vlkovi v červenci téhož roku okresním úřadem schválena živnostenská koncese k provozování papírenského obchodu a nakladatelství pohlednic. V listopadu roku 1909 mu byla koncese rozšířena i na knihařství. To již bohužel obchod spravoval bez své ženy – Marie Vlková zemřela 9. ledna 1908 na tuberkulózu ve věku 29 let. Znovu se oženil 8. srpna 1911 s Marií Slávou Oppovou (1885–1960). Návštěvníci města si k němu chodili kupovat pohlednice a turistické průvodce, místní pak novinky z celostátní i regionální knižní produkce a mládež sešity a další školní potřeby.

Antonín Vlk se stal významným veřejným činitelem. V roce 1906 byl zvolen za člena obecního zastupitelstva v Turnově, kde setrval bez přestání téměř 35 let. Stal se váženým městským radním a v roce 1923 byl zvolen místostarostou města. Tuto funkci vykonával po několik volebních období jakožto zástupce Československé živnostensko-obchodnické strany středostavovské. V komunální politice působil až do roku 1941, kdy za protektorátu došlo k rozpuštění obecního zastupitelstva. Vrchol jeho politické kariéry nastal v roce 1935, kdy byl za mladoboleslavský kraj zvolen senátorem Národního shromáždění republiky. Ve funkci setrval do roku 1939, kdy za německé okupace českých zemí došlo k zrušení horní komory parlamentu.

V roce 1909 byl dosazen do čela Obchodního grémia v Turnově, sdružení obchodníků s cílem hájit jejich hospodářské zájmy vůči samosprávě či dalším úřadům. Jakožto předseda působil v grémiu téměř 30 let. Na čas zastával též funkci předsedy ředitelstva Městské spořitelny v Turnově. Zvláště záslužná pak byla jeho práce v oblasti lokálního školství. Založil a byl předsedou dvouroční veřejné obchodní školy a byl dosazen za předsedu živnostenských pokračovacích škol.

Dům čp. 288 s papírnictvím Antonína Vlka. 10. léta 20. století.

Antonín Vlk byl činný i umělecky. Mnohé jeho básně, fejetony či recenze byly otiskovány v místních periodikách. Tiskem vyšlo i jeho drama s názvem *Bludička*. Byl známý jako dobrý houslista, který řídil různé hudební kroužky.

V lednu roku 1944 ho postihl těžký úraz, uklouzl na náledí tak nešťastně, že si zlomil nohu v kyčli, a byl upoután na lůžko. Zemřel 10. července 1944 ve věku 68 let. Pohřben byl v Turnově na hřbitově u mariánského kostela. Koncese k provozování knihkupectví přešla vdovským právem na jeho ženu Marii Slávu Vlkovou. Té pak byla zrušena rozhodnutím národního výboru výměrem z června roku 1951.

Pohlednice s kolorovaným snímkem náměstí vydaná nákladem Antonína Vlka. 10. léta 20. století.

Když se dílo daří (díl druhý)

Autor textu:
VLADIMÍRA JAKOUBĚOVÁ

Tradiční řemesla představovala a dodnes představují jeden z nejvýraznějších fenoménů kulturního dědictví našeho kraje. Nejsou pouze připomínkou minulosti, ale také živým svědectvím o způsobu života a dovednostech místních obyvatel. Jejich výrobky jsou přitom víc než jen výsledkem zručnosti lidských rukou. Jsou také nositeli informací o prostředí, ve kterém vznikly. Dřevěná nádoba, tkaný koberec, broušený kámen, keramický džbán, proutěný košík, podmalba na skle, skleněná váza, mozaika či figurka, vánoční ozdoba nebo masopustní maska – to vše jsou hmotné doklady tradice, která je pro náš kraj důležitým svědectvím doby. Uchovává informace, které často v historických dokumentech nenajdeme, a které se zároveň staly pomyslným spojovacím článkem mezi minulostí a budoucností. Jsou cenným dokladem o zkušenostech předchozích generací a zároveň se stávají zdrojem nových nápadů a tvůrčích podnětů. Důkazem této skutečnosti je mimo jiné i tvorba současných designérů, kteří stále častěji hledají inspiraci v tradičních technikách i materiálech. Platí to i pro náš kraj. Členitá krajina Českého ráje, Jizerských hor, Podkrkonoší a Lužických hor, dostupnost přírodních surovin i historické propojení českého, německého a polského prostředí zde vytvořily příznivé podmínky pro vznik a rozvoj pozoruhodné a výjimečné řemeslné tradice. Mnohá řemesla zde přežila především díky nadšení lidí, kteří se své práci věnují s vervou a zaujetím. Své znalosti a dovednosti získali od svých otců a dědů, později od dílenských mistrů a profesorů místních uměleckoprůmyslových škol a učilišť. Proto se v mnoha místních rodinách řemeslo tzv. dědilo a dodnes zcela samozřejmě přechází na nastupující generaci. Díky tomuto procesu nám tradiční řemesla připomínají, že kulturní dědictví není pouze to, co po sobě zanechaly předchozí generace. Je to také to, co jsme schopni převzít, pochopit, rozvíjet a předat dál. Příkladem může být sklářství na Jablonecku a v oblasti Lužických hor, výroba vánočních ozdob v Poniklé nebo šperkařství a zpracování drahých kamenů na Turnovsku. Tradiční technologie zde nejsou pouze historickou atrakcí, ale staly se základem moderní výtvarné tvorby a zároveň i výrazným prvkem regionální identity. Podobným způsobem ke své práci přistupují i místní kováři, řezbáři, tkalci, houslaři, keramici a mnozí další. Každá generace těchto řemeslníků vnesla do své práce vlastní zkušenosti, přizpůsobila se novým podmínkám a reagovala na společenské změny, aniž by se zpronevěřila původní tradici. Dokazují tak, že tradiční řemeslo může být živé, proměnlivé a zároveň pevně zakořeněné v minulosti. S ukázkami výjimečných děl řemeslníků, kteří mají zásluhu na zachování řemeslné tradice našeho kraje, se můžete seznámit až do konce roku ve výstavních prostorách našeho muzea. Výstava *Když se dílo daří* byla realizována za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.

Výstavní sál
Kamenářský dům
Když se dílo daří
20. 6. 2026 – 17. 1. 2027

Kudy se jezdilo dříve VIII
Na Železnobrodsko podruhé

Autor textu:
JIŘÍ ZOUL SAJBT

V předchozím dílu jsme si představili varianty stezky, jakými bylo možno z Turnova dosáhnout severních částí Železnobrodska. Nyní se podívejme na, řekněme, jižní cestu, která i v přímém směru procházela samotným Železným Brodem. Její trasa vedla z turnovského náměstí Skálovou ulicí. Po opuštění jádra města Svěráckou bránou se pro lepší průjezdnost zřejmě již ve starší době vytvořily dvě větve (patrně každá pro jeden směr). Jedna je v zásadě kopírována dnešní Skálovou ulicí, druhá procházela mezi domy čp. 75 a 80 a následně dnešním areálem letního kina, aby se opět spojily v místech dnešního ústí Skálovy ulice do ulice Husovy. Odtud bylo možné sejít k brodu přes Jizeru u Dolánek a dosáhnout Železnobrodska přes Frýdštejn, jak bylo popsáno v VII. dílu tohoto seriálu, nebo pokračovat po levém břehu Jizery, kde je průběh námi sledované stezky zachován v ulici Zborovská.

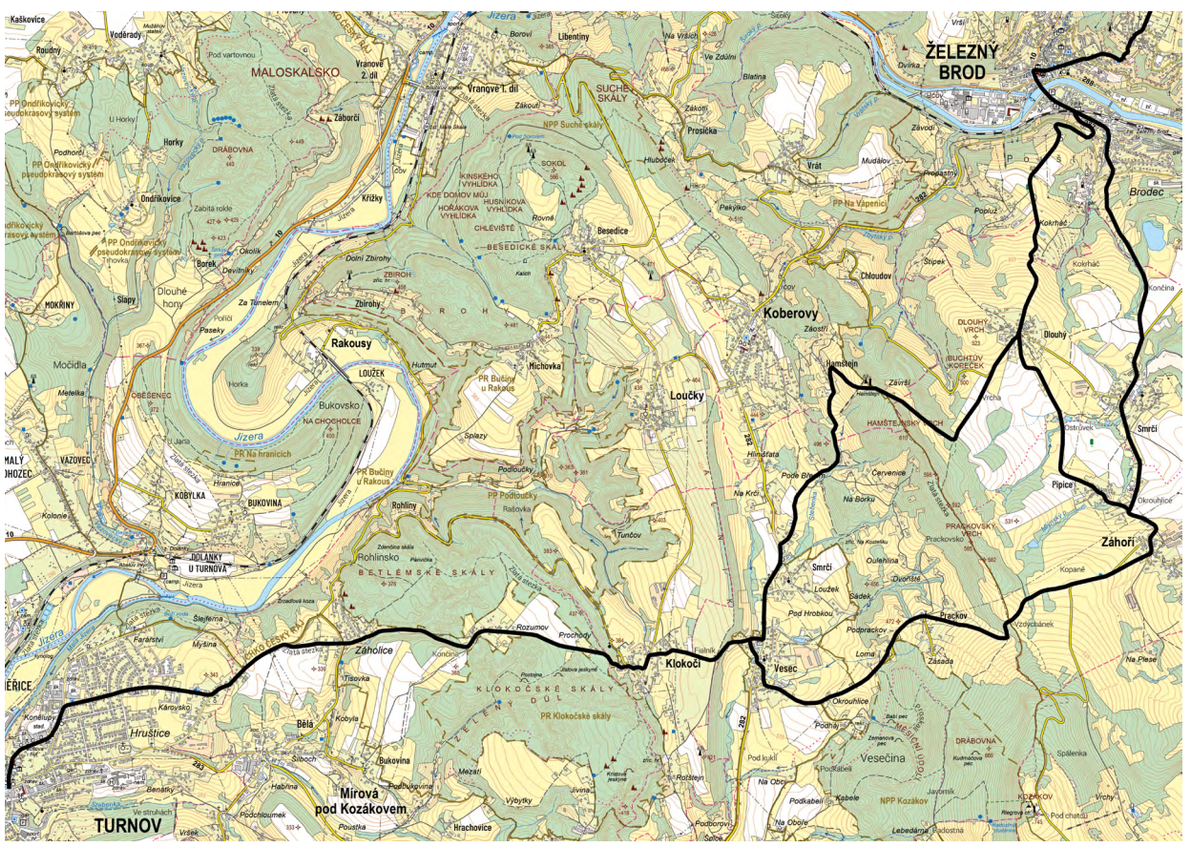
Po projití Károvska a Záholic stezka vystoupala na Rozumov, kde jižně od místní komunikace jsou po ní dochovány relikty četných úvozů. Dopravní tradice je tu dále uchovávána v pomístním názvu *Prochody*, kde byl částečně „zakonzervován“ staročeský tvar *Próchody*, resp. *Pruochody*. Původní stav je tu však silně narušen novověkými úpravami i erozí, a je tedy jen stěží rekonstruovatelný. V každém případě cesta sestoupila do Klokočí, skrz nějž prošla do Vesce, přičemž trasy jsou vesměs zachované v dodnes používaných místních komunikacích.

V obou jmenovaných vsích se námi sledovaná stezka křížila se dvěma větvemi stezky do Lužice, které brodily Jizeru ve Vranovém pod dohledem dokonce tří hradů – Zbirohu, Vranova/Skal a Frýdštejnu. Ve Vesci a Klokočí pak byly křižovatky pod dohledem Rotštejnu. Podrobněji se však těmto stezkám do Lužice budeme věnovat jindy.

Putující z Turnova do Železného Brodu ve Vesci přešli říčku Stebenku a následně je tu čekala předposlední komplikace – překonání severní části Kozákovského hřbetu (jako poslední výrazná překážka je tu chápán brod přes Jizeru). S trochou zjednodušení můžeme hovořit o dvou variantách, které se k tomuto úkolu v průběhu věků vytvořily:

Severní trasa vedla z Vesce přes Smrčí (část obce Mírová pod Kozákovem), aby následně ostrým „S“ (nebo v podstatě „Z“) obešla vrch Hamštejn do vsi Dlouhý, odkud přes lokalitu Poušť sestoupila k Jizeře. Jižní varianta přešla hřeben přes Prackov do Záhoří, kde se napojila na trasu stezky přicházející z východních Čech přes Lomnici nad Popelkou po Kozákovském hřbetu. V Pipicích se pak naskytly opět dvě varianty: Buď projít do vsi Dlouhý a napojit se tu na výše zmíněnou trasu přes Poušť, nebo k Jizeře sestoupit přes Smrčí (část obce Záhoří) a Brodec. Poté již v jedné trase stezka překonala tok Jizery pomocí náplavového kuželu Žernovníku, aby vstoupila do intravilánu Železného Brodu, který právě pro tento důležitý přechod získal své jméno.

Navzdory názvu článku je pro úplnost třeba poznamenat, že cesta v Železném Brodu rozhodně nekončila. V přímém směru se dalo pokračovat vzhůru kolem železnobrodského popraviště, přes Jirkov, Držkov, Příchovice a skrz Novosvětský průsmyk do Dolní Lužice a dál do Velkopolska. ✹

Staré stezky (nejen) Českým rájem
Přednáška historika Jiřího Zoul Sajbta

5. 11. 2026
v 17:00

Muzeum Českého ráje
Přednáškový sál

Turnov je šperk! ŠperkFest Turnov

Autor textu:
LENKA LAURYNOVÁ

Vdosud nevídaném měřítku se město Turnov opět hrdě přihlásí ke své šperkařské a brusičské tradici, na první polovinu října totiž připravuje formátem i rozsahem v historii města jedinečný festival pod zvučným názvem *ŠperkFest Turnov*. Příznivci šperku a drahého kamene se mohou těšit na zpřístupnění mnoha provozů a běžně veřejně nepřístupných míst, která propojuje tradiční řemeslo, současný design i nejmodernější průmyslové technologie.

Festival se uskuteční od 5. do 17. října a jeho osu tvoří tři hlavní programové body: 28. Mezinárodní sympozium současného šperku, PechaKucha Night a Den otevřených dveří. Během nich se Turnov stane pulzujícím centrem šperku a drahých kamenů, které nechá nahlédnout bohatou a atraktivní současnou tvář tohoto města se šperkařskou a brusičskou identitou. Některé ze zúčastněných osobností se budou prolínat napříč jednotlivými událostmi festivalu, např. mladá litevská šperkařka Deimantė Kiesutė, která po zakončení šperkařského sympozia setrvá ve městě, aby nabídla ochutnávku své tvorby divákům páteční PechaKucha Night.

Turnovská PechaKucha nabídne příběhy lidí, kteří jsou různým způsobem spojeni s městem, šperkem, řemeslem, uměním, materiály nebo technologiemi. Mezi prezentujícími budou například Aleš Hladký, Markéta Roubíčková, Lenka Laurynová, Rebecca Tanda, Deimantė Kiesutė, Pavlína Hájková, Markéta Mikulová, Michaela Dvořáková, Petr Šťastný, Aleš Bartoš, Jan Bitman, Tomáš Procházka a Kateřina Krause. Večer nabídne jiný pohled na Turnov – prostřednictvím osobních příběhů, profesí, zkušeností a nápadů lidí, kteří zde tvoří, pracují nebo s místní tradicí přicházejí do kontaktu.

„Šperk je pro Turnov mnohem víc než ozdoba. Je součástí historie města, místního řemesla i identity regionu. ŠperkFest Turnov chceme postavit právě na tomto příběhu – na propojení lidí, kteří mají ke šperku, kameni a řemeslu vztah, a na snaze ukázat, že tato tradice je stále živá, že tradiční řemeslo může být současné, inspirativní a životaschopné,“ shodují se organizátoři ŠperkFestu.

Harmonogram akce:
5.–15. 10. 2026 Mezinárodní sympozium současného šperku / Muzeum Českého ráje v Turnově
16. 10. 2026 PechaKucha Night: TURNOV JE ŠPERK / sál SUPŠ a VOŠ Turnov
17. 10. 2026 Den otevřených dveří / Muzeum Českého ráje v Turnově, Granát, družstvo umělecké výroby Turnov, Galerie Granát, SUPŠ a VOŠ Turnov, Ulička řemesel, Regionální turistické informační centrum Turnov – prezentace společnosti Crytur ✹

Společenská hra DUO „Když se dílo daří”

Poznejte tradiční řemesla trochu jinak. Společenská hra *DUO „Když se dílo daří“* vás provede světem tradičních řemesel prostřednictvím půvabných ilustrací.

Hra vznikla jako doprovod k výstavě *Když se dílo daří* a na její podobě se podílelo etnografické oddělení Muzea Českého ráje v Turnově společně s ilustrátorkou Michaelou Sichler. Duo potěší děti i dospělé a může být také hezkým dárkem pro každého, koho baví si hrát, objevovat a poznávat tradiční řemesla.
DUO pořídíte v obchodě Muzea Českého ráje v Turnově za 180 Kč.

Stalo se před sto lety

Autor textu:
DAVID MAREK

Týdenní trhy s ovocem, které se pravidelně konaly ve Štefánikově ulici (dnešní Sobotecké – můžeme uvažovat o prostoru autobusové zastávky), byly před sto lety přemístěny z nařízení města na příhodnější Trávnice. Stalo se tak z estetického i z praktického hlediska, neboť se ve zmíněné ulici množily i vážnější úrazy vzhledem k velké frekvenci povozů i aut. Kupodivu tuto změnu nevítali občané Štefánikovy ulice s nadšením a dožadovali se okamžitě návratu ke starým pořádkům. Důvod byl však prozaický. Místní podnikatelé, v době konání trhů na jiném místě, okamžitě pocítili znatelný úbytek zákazníků. Na město ovšem dorazila téměř současně žádost obyvatel z Trávnic, aby zde trhy byly rozhodně ponechány. Trh na dobytek a koně, který se zase do té doby konal na Trávnicích, byl přesunut na nově schválené a upravené tržiště v Jičínské ulici u domu čp. 309 – dnes je to přibližně prostor parkoviště u Střelnice.

Na schůzi městské rády se 5. října 1926 mj. projednávalo zřízení bazaru u domu Ladislava Ducháčka, krásný rohový kubistický dům u vlakového nádraží lze obdivovat dodnes. K vybudování bazaru (několika malých obchodů) mělo dojít přestavbou stávající pily, kterou provozoval zmíněný L. Ducháček, výrobce pian. Podobu těchto krámků přibližuje jejich plán z roku 1926 v našem článku. Kdo by nepoznal, tak vězte, že dnes bychom zde poobědvali v restauraci Albion.

Stále více se množí stesky na zdejší automobilisty. Někdy jsou vytýkány *„rozžaté reflektory, která oslňují oči chodců a plaší koně“*, jindy zase vadí přílišná rychlost – zvláště cestu od Valdštejna k Výšince si někteří pletli se závodní dráhou. Kameny od kol prý dokonce rozbíjely okna přízemních bytů, které byly po cestě.

Před sto lety zemřela Marie Šimáková, matka významného turnovského historika J. V. Šimáka. Byla velkou zastánkyní české menšiny v pohraničí, a to do té míry, že se významně zasadila o založení Dámského odboru Národní Jednoty Severočeské roku 1894 a stala se současně jeho první předsedkyní.

Dobročinný spolek Stůl pravdy začal jako každý rok s přicházející zimou stravovat chudou školní mládež. Každé chudé dítě dostávalo vydatnou polévku (hrachovou, rýžovou, bramborovou). Jen v listopadu poskytl spolek tento stravovací bonus celkem 411 dětem, a sice v pondělí, úterý, čtvrtek a pátek. Zvláště děti nezaměstnaných rodičů se měly hlásit o stravovací lístek u svých třídních učitelů. Lépe sociálně postavené děti si mohly totéž zakoupit za 5 Kč měsíčně. Letos byl každému strávníku věnován i hrnek na polévku, takže si dítě mělo do školy přinést pouze lžíci. Část z nich (120 ks) věnoval Antonín Truhlář, výrobce hliněného nádobí, který sídlil hned nad Skaličkou. Sídlo jeho firmy dodnes připomíná obří džbán ve výklenku v průčelí budovy.

A konaly se také oslavy vzniku republiky. V předvečer svátku (27. října) byly ozdobeny údajně všechny domy ve městě prapory a okna slavnostně ozářena, tj. osazena svícemi. Na náměstí se poté konal slavnostní koncert. Následující den (28. října) proběhla oslava společně s vojenskou posádkou. Před devátou hodinou ranní připochodovalo vojsko, shromáždilo se žactvo místních škol i zástupci úřadů, spolků a korporací. Poté zazněly státní hymny a začaly oslavy. V Mašově proběhla oslava ještě velkolepěji. V předvečer svátku se všechny mašovské spolky seřadily na pelešanské silnici a odtud se všichni za svitu pochodní a lampionů odebrali k budově zdejší školy, kde byla do zdi umístěna mramorová deska upomínající na padlé z první světové války (tehdy známé ještě jako Velká válka).

Členové Národní obce fašistické byli před sto lety (v listopadu) v místních novinách vyzváni, aby si vyzvedli odznaky, legitimace a další materiál. Vše bylo dostupné u pana V. Šimka, majitele drogerie v Turnově, který zároveň vybíral také členské příspěvky.

7. listopadu 1926 zemřela spisovatelka, prozaička, dramatička, herečka a recitátorka Abigail Horáková. Vlastním jménem Hedvika Františka Černovická se narodila v Turnově v roce 1871 do rodiny truhláře Josefa Černovického . Za celé dílo uveďme její poslední divadelní hru *Libuňský jemnostpán* (1925), která se dostala až na prkna Národního divadla. Jejího uvedení se však již tato turnovská rodačka nedožila.

V neděli, 21. listopadu 1926, představil v zasedací síni radnice Josef Drahoňovský, profesor Umělecko-průmyslové školy v Praze, svou vizi pomníku padlým ve světové válce. Jeho realizace je dnes k vidění ve Skálově ulici mezi sokolovnou a základní školou.

Ve středu, 1. prosince 1926, se konal pravidelný výroční trh. Pokud paměť místních stačila, nepamatoval nikdo větší účast trhovců, kterých se tehdy sešlo šest set třicet dva. Přesto byl obchodní ruch spíše slabý, což bylo přičítáno *„všeobecné krisi v průmyslu a hospodářství“*.

Podoba bazaru Ladislava Ducháčka na stavebním plánu z roku 1926 – dnes prostor restaurace Albion proti budově vlakového nádraží.

Ohlédnutí za minulým čtvrtletím

Léto přálo cestování, a to i prostřednictvím vyprávění a fotografií známých osobností českého a slovenského horolezectví. Jedno takové setkání se uskutečnilo 16. července. Povídání s Dinou Štěrbovou a Soňou Boštíkovou bylo velmi inspirativní a nabídlo mnoho zajímavých pohledů na svět hor a horolezectví.

V muzeu i na Dlaskově statku jsme představili řemesla, která mají své kořeny hluboko v tradici a díky šikovným a trpělivým lidem mohou pokračovat dál. Tradiční součástí života na Dlaskově statku jsou také Dny lidové architektury (18.–19. července), při nichž se návštěvníci nejen dívají, ale především si mohou řemeslo skutečně osahat a sami si ho vyzkoušet. Na fotografii kovář Jaroslav Válek.

Několikrát jsme se během letních měsíců s návštěvníky vydali společně s průvodci skalními oblastmi, horolezci a archeology do skal Českého ráje. Připomněli jsme si nejen jejich půvab, ale také jejich historii a význam a především to, proč je důležité chránit je i pro další generace.

V paláci Liebieg v Liberci byla ve spolupráci s turnovskými etnology připravena a 24. srpna zahájena nádherná výstava *Parádní čepec! Krkonošské perle na svátečních krojích.*

V září proběhla v horolezecké expozici rekonstrukce její úvodní části, která zahrnovala čištění stěn a obnovu textové i obrazové části expozice. Návštěvníkům tak nyní nabídne ještě příjemnější zážitek a informace přehlednější a poutavější formou.

Kalendárium říjen, listopad, prosinec

Výstavy:

Výstavní sál
20. 6. 2026 – 10. 1. 2027 Když se dílo daří – řemesla z kraje pod horami

Kamenářský dům
20. 6. 2026 – 10. 1. 2027 Když se dílo daří – řemesla z kraje pod horami

Klenotnice
6. 10. – 29. 11. 2026 Symposion ´26
Výstava autorských šperkařských prací

Mineralogický kabinet
25. 6. 2026 – 17. 1. 2027 Geologický vývoj Českého masivu – příběh ukrytý v hornínách

Akce:
30. 9. – 3. 10. (9:00–16:00) Týden experimentální archeologie – zážitkový program k Mezinárodnímu dni archeologie

1. 10. (17:00) Křest publikací *140 let Muzea Českého ráje v Turnově* a *Archeologie Českého ráje a horního Pojizeří*

5.–17. 10. ŠPERKFEST TURNOV 2026

5.–15. 10. Mezinárodní sympozium současného šperku

16. 10. (19:00 / SUPŠ Turnov) PechaKucha Night: TURNOV JE ŠPERK

17. 10. (9:00–17:00) Den otevřených dveří Muzeum Českého ráje, Granát Turnov, Galerie Granát, SUPŠ Turnov, Ulička řemesel, Informační centrum

17.–18. 10. Víkend Křišťálového údolí (9:00–17:00) / Vstup volný

5. 11. (17:00) Staré stezky (nejen) Českým rájem – Přednáška Jiřího Zoul Sajbta

12.–13. 12. (9:00–18:00) Vánoční řemeslné trhy Turnov (náměstí Českého ráje, Turnov) – doprovodný program v muzeu a Kamenářském domě

19. 12. (12:00–16:00) Adventní zpívání na Dlaskově statku

Otevírací doba
Muzeum Českého ráje v Turnově
říjen–prosinec úterý až neděle od 9:00 do 16:00

Dlaskův statek
říjen a prosinec úterý až neděle od 9:00 do 16:00
LISTOPAD ZAVŘENO

Vánoční otevírací doba muzea a Dlaskova statku:
24.–25. 12., 28. 12. a 31. 1. 2026, 1. 1. 2027 ZAVŘENO
26.–27. 12. a 29.–30. 12. 2026 OTEVŘENO

Změna programu vyhrazena.
Více na www.muzeum-turnov.cz

Muzejní čtvrtletník

Vydává Muzeum Českého ráje v Turnově,
Skálova 71, 511 01 Turnov
Povolení MK ČR – E 15658. ISSN: 1801-4054
Odpovědná redaktorka: Marcela Beranová, DiS
Grafická úprava: Martina Hamouzová a Erika Huptychová
Sazba: Marcela Beranová, DiS
Tisk: Tiskárna UNIPRESS, s.r.o. Svobodova 1431, Turnov

Uzávěrka tohoto čísla byla 20. září 2026.
Čtvrtletník je k dostání zdarma na pokladně muzea,
v informačních centrech a muzeích v okolí Turnova.
Na adrese beranova@muzeum-turnov.cz si můžete objednat zasílání čtvrtletníku v elektronické podobě.
e-mail: beranova@muzeum-turnov.cz, tel.: 481 322 106
www.muzeum-turnov.cz